

OD AUTORA

ZIMIERZ STOLYHWO.

14179
B. P. im. Ł.

5026-93460

SPRAWOZDANIE

ze stanu i działalności

Pracowni Antropologicznej TOWARZYSTWA NAUKOWEGO WARSZAWSKIEGO

za rok 1915.

Odbitka z Rocznika Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

(Comptes — Rendus du Laboratoire Antropologique
de la Société des Sciences de Varsovie).

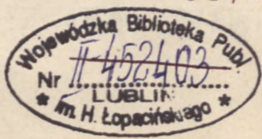
Extrait des Annales de la Société des Sciences de Varsovie.

Warszawa, 1916 r.

5877c

Drukowano za pozwoleniem Cenzury Wojennej.

061.22:572:903/904 (1432)"/8"

Druk Rubieszewskiego i Wrotnowskiego w Warszawie.

J-84/02/41

Pracownia Antropologiczna w 10-ym roku swego istnienia, a w 4-m od przyłączenia do T. N. W. rozwijała się dalej pomyślnie, pomimo zawieruchy wojennej, panującej w kraju naszym i wynikających z tego powodu utrudnień i przeszkód.

Personel Pracowni Antropologicznej w okresie sprawozdawczym składał się z osób następujących:

Kierownik: p. Kazimierz Stołyhwo.

Asystenci w oddziale antropologii morfologicznej: pp. d-r Melania Lipcówna i Regina Tylplówna.

Asystenci w oddziale archeologicznym: pp. Roman Jakimowicz i Stefan Krukowski.

Laborantka: ś. p. Marya Stołyhwowa (zmarła dnia 20 stycznia 1915 roku).

Nadto p. Julja Kossowska była pomocna przy układaniu i kontroli katalogu księgozbioru Pracowni.

Oprócz osób wyżej wymienionych w okresie sprawozdawczym, pracowały nad różnymi tematami naukowymi osoby następujące: J. Poniatowska, d-r S. Poniatowski, ks. B. Rościński, M. Rzewuska, L. Sawicki i M. Świecimska.

Korzystały z księgozbioru i urzędzeń Pracowni Antropologicznej osoby następujące: pp. S. Goldberżanka, A. Janowski, I. Jelenkiewiczówna, d-r L. Krzywicki, E. Kulesza, d-r J. Markusfeldówna, H. Mędrkiewiczówna, J. Niemierycz-Lothowa, H. Phullówna, M. Pilewiczówna, M. Pruszyńska, K. Wachowski, S. Warszawski, B. Werner, Z. Wóycicki, Zakolska, L. Zarzecki i Dr. J. Zweibaum.

Wreszcie pod kierunkiem asystentki Pracowni Antropologicznej d-ra M. Lipcówny brały udział w ćwiczeniach następujące osoby: L. Buchalczyk, K. Danych, W. Dargiel, S. Dembowska, W. Dzierzbicka, W. Grzegorzewska, M. Hornowska, K. Karpiński, F. Kiełbikowa, J. Kisielewski, R. Kluge, H. Kosko, W. Kozłowski, Z. Kuraczykówna, M. Lipska-Librachowa, R. Łopuszańska, K. Mamczar, R. Markiewiczówna, M. Matuszko, F. Milewska, L. Morawiecka, S. Paliński, F. Pierzanowski, A. Pruszek, S. Buto, K. Sikorski, E. Stala, F. Starynkiewicz, J. Szelaḡowski, S. Szelaḡowski, H. Tuczyńska, S. Wache, K. Wojciechowska.

Wspomniane powyżej ćwiczenia antropometryczne miały na celu przygotowanie odpowiedniego grona pracowników do przeprowadzenia badań nad młodzieżą szkolną. Uczestnicy tych ćwiczeń składali się z nauczycielek i nauczycieli szkół średnich i ludowych.

Razem więc w okresie sprawozdawczym pracowało w Pracowni i korzystało z jej księgozbioru i urzędzeń 64 osoby.

Działalność naukowa w Pracowni Antropologicznej w okresie sprawozdawczym była następująca:

1) p. R. Jakimowicz — gromadził materiały do pracy p. t. „Mapa grodzisk na ziemiach polskich“.

2) p. R. Jakimowicz — gromadził materiały do pracy p. t. „O kulturze pól popielnicowych w Polsce“.

3) p. S. Krukowski — wykonał pracę p. t. „Noże tokarskie współczesne i rylce przedhistoryczne“. Praca ta została przedstawiona na posiedzeniu Wydziału II T. N. W. dnia 29 stycznia 1915 roku.

4) p. S. Krukowski — opracowywał temat p. t. „Obraz mikrolitu neolitycznego w Polsce“.

5) p. S. Krukowski — opracowywał temat p. t. „O określaniu i klasyfikowaniu wyrobów krzemiennych“.

6) p. S. Krukowski — rozpoczął gromadzić i opracowywać materiały z otwartych stanowisk polskiego mikrolitu neolitycznego.

7) p. S. Krukowski — wyjechał na badania archeologiczne do Kostionek, w gub. Woroneskiej.

8) D-r M. Lipcówna — prowadziła badania antropologiczne w klinice uniwersyteckiej i w szkole położniczej w Zurychu nad noworodkami szwajcarskimi.

9) D-r M. Lipcówna — prowadziła badania antropologiczne w szpitalu kantonalnym w Wil nad kształtem głowy u idyotów i kretynów szwajcarskich.

10) D-r M. Lipcówna — opracowywała rozprawę p. t. „Badania antropologiczne nad noworodkami ludności polskiej“.

11) D-r S. Poniąkowski — opracował rozprawę p. t. „Przyczynę do zmienności szwów sklepienia czaszki u ludności ziem polskich“. Rozprawa ta została przedstawiona na posiedzeniu Wydziału III T. N. W. dnia 6 maja 1915 roku.

12) D-r S. Poniąkowski — korzystał z księgozbioru, instrumentarium i ciemni fotograficznej Pracowni Antropologicznej przy opracowywaniu rezultatów wyprawy naukowej do kraju Nadamurskiego, dokąd był wysłany w roku 1914 przez „Smithsonian Institution“ w Waszyngtonie.

13) p. J. Poniąowska — pracowała nad rozprawą p. t. „Charakterystyka antropologiczna kości udowej ludności ziem polskich“.

14) Ks. B. Rosiński — pracował nad rozprawą p. t. „Badania antropologiczne nad żuchwami ludności ziem polskich“.

15) p. L. Sawicki — korzystał z urządzeń Pracowni Antropologicznej przy opracowywaniu swych badań nad grodziskiem pod Ostrołęką, w gub. Łomżyńskiej.

16) p. K. Stołyhwo — przedstawił na posiedzeniu Wydziału II T. N. W., dnia 19 listopada 1915 roku komunikat p. t. „Projekt organizacji muzeów naukowych w Warszawie, a w szcze-

gólności Muzeum antropologiczno - archeologiczno - etnograficznego*.

17) p. K. Stołyhwo — napisał pracę p. t. „Antropologia, jej cele i zadania oraz stosunek do pokrewnych dziedzin wiedzy“.

Streszczenie tej pracy, przełożone na język włoski, p. t. „La classificazione naturale dell' antropologia ed il suo rapporto alle scienze affine“ — drukuje się w tomie jubileuszowym, który ma być wydany dla uczczenia znanego antropologa włoskiego, prof. G. Sergi z Rzymu.

18) p. K. Stołyhwo — opracowywał rzecz p. t. „Badania archeologiczne w jaskiniach i schroniskach skalnych w okolicy Birusy nad Jenisiejem“. Materiał do tej pracy zgromadzony został podczas wyprawy K. Stołyhwy w roku 1913 do Birusy oraz w dorzecze Abakanu, dokonanej z ramienia „Smithsonian Institution“ w Waszyngtonie.

19) p. M. Świecimska — gromadziła materiały do pracy p. t. „Charakterystyka antropologiczna okolicy nosowej u ludności ziem polskich“.

20) p. R. Tyłplówna — opracowywała rzecz p. t. „Badania antropologiczne nad kością ramieniową ludności ziem polskich“.

21) p. R. Tyłplówna — gromadziła materiał w Domu Sierot przy ulicy Krochmalnej w Warszawie do pracy p. t. „Badania antropologiczne nad przyrostem ciała i proporcjami dzieci żydowskich“.

Podobnie, jak i w latach ubiegłych, w Pracowni Antropologicznej zogniskowaną była działalność byłej Komisji Antropologicznej T. N. W., a mianowicie odbyto 12 posiedzeń konferencyjnych, na których rozpatrzono i przedyskutowano rozprawy i referaty następujące:

1) p. A. Janowski — Etnografia w muzeach Stanów Zjednoczonych (15/III—1915 r.).

2) p. L. Kozłowski — Wyniki ekspedycji archeologicznej na Kaukaz R. R. Schmidta i L. Kozłowskiego (23/XII—1915 r.).

3) p. S. Krukowski — Noże tokarskie współczesne i rylce przedhistoryczne (26/I—1915 r.).

4) D-r M. Lipcówna — Schemat do badań antropologicznych w szkołach (1/IX—9/IX—16/IX—30/IX 1915 r.).

5) D-r M. Lipcówna — Sprawozdanie z pracy prof. J. Talko-Hryncewicza p. t. Polacy Królestwa Polskiego (3/XII—1915 r.).

6) D-r S. Poniatowski — O mapie Nitscha dyalektów polskich (30/III—1915 r.).

7) D-r S. Poniatowski — Teorya charakteryzacyi (25/V—1915 r.).

8) p. K. Stołyhwo — Projekt organizacyi muzeów naukowych w Warszawie, a w szczególności Muzeum antropologiczno-archeologiczno-etnograficznego (8/X—1915 r.).

9) p. W. Szukiewicz — Cmentarzysko neolityczne w Łankiszkach pod Naczą w pow. Lidzkim, gub. Wileńskiej (7/VII—1915 r.).

W okresie sprawozdawczym został zapoczątkowany przy Towarzystwie Nauk. Warszaw. fundusz wieczysty nagrodowy imienia ś. p. Maryi Stołyhwovej, laborantki Pracowni Antropologicznej. Odsetki od funduszu tego przeznaczone zostają jako nagroda za najlepszą pracę naukową, wykonaną w Pracowni Antropologicznej T. N. W. i ogłoszoną drukiem w języku polskim. Kandydatów do nagrody przedstawia kierownik Pracowni Antropologicznej T. N. W., a sumę nagrody przyznawać będzie w dniu 20 stycznia każdego roku, Wydział III T. N. W. Pierwsza nagroda przyznana będzie w r. 1916.

Zbiory Pracowni Antropologicznej w okresie sprawozdawczym zostały powiększone darami, otrzymanymi od pp.: St. Kosińskiej, S. Krukowskiego, d-ra W. Olechnowicza, W. Piotrowskiego, S. Poniatowskiego, ks. B. Rosińskiego, J. Samsonowicza, K. Stołyhwy, R. Tylplówny i B. Wenera, oraz za pośrednictwem p. O. Unszlichtówny od Wypożyczalni okazów przyrodniczych.

Wartość darów powyższych wynosi rb. 191 kop. 92.

Budżet Pracowni Antropologicznej w r. 1915 wynosił rubli 4000, które były uzyskane od Kasy imienia J. Mianowskiego w charakterze zapomogi osobistej dla Kazimierza Stołyhwy

Prócz tego Pracownia Antropologiczna uzyskała w r. 1915 tytułem ofiar:

od d-ra L. Brenneisena	rb.	10.—
„ p. K. Czaplickiego	„	8.—
„ p. J. Glassa	„	25.—
„ d-ra Z. Kramsztyka	„	6.—
„ „ A. Natansona	„	10.—
„ p. J. Natansona	„	25.—
„ p. O. Unszlichtówny	„	1.—
ofiary bezimienne	„	8.20

Razem rb. 93.20

Przeto w r. 1915 Pracownia Antropologiczna rozporządzała gotówką w sumie rb. 4093 kop. 20.

Z sumy tej wydatkowano w ciągu roku 1915:

Na powiększenie księgozbioru	rb.	268.08
Na powiększenie inwent. instrumentów i sprzętów	rb.	524.56
Na prowadzenie pracowni	„	567.65
Na pensye, telefon, asekurację	„	2563.47

Razem rb. 3923.76.

Pozostało więc gotówki:

z funduszu budżetowego	rb.	76.24
z funduszu ofiar	„	93.20

Razem rb. 169.44

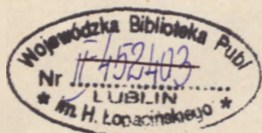
Ponieważ jednak pozostały jednocześnie nieuregulowane z powodu wojny rachunki księgarni *G a m b e r a* w Paryżu na sumę 322 fr. 95 c., oraz 150 rubli zaległości pensyi dla asystenta Pracowni Antropologicznej p. *S. K r u k o w s k i e g o*, który wyjechał na badania archeologiczne do gub. Woroneskiej i na skutek wypadków wojennych został odcięty od kraju, przeto widzimy, że pozostałość gotówki nie wystarczyłaby na uregulowanie należności powyższych.

Ogólny majątek Pracowni Antropologicznej według inwentarza wynosi z końcem r. 1915:

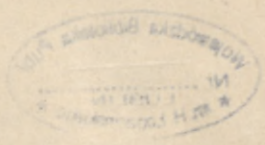
w księgozbiornie (dzieł 1953, tomów 2054)	rb.	4017.11
w zbiorach naukowych	„	1417.85
w instrumentach	„	1505.75
w sprzętach	„	2463.31

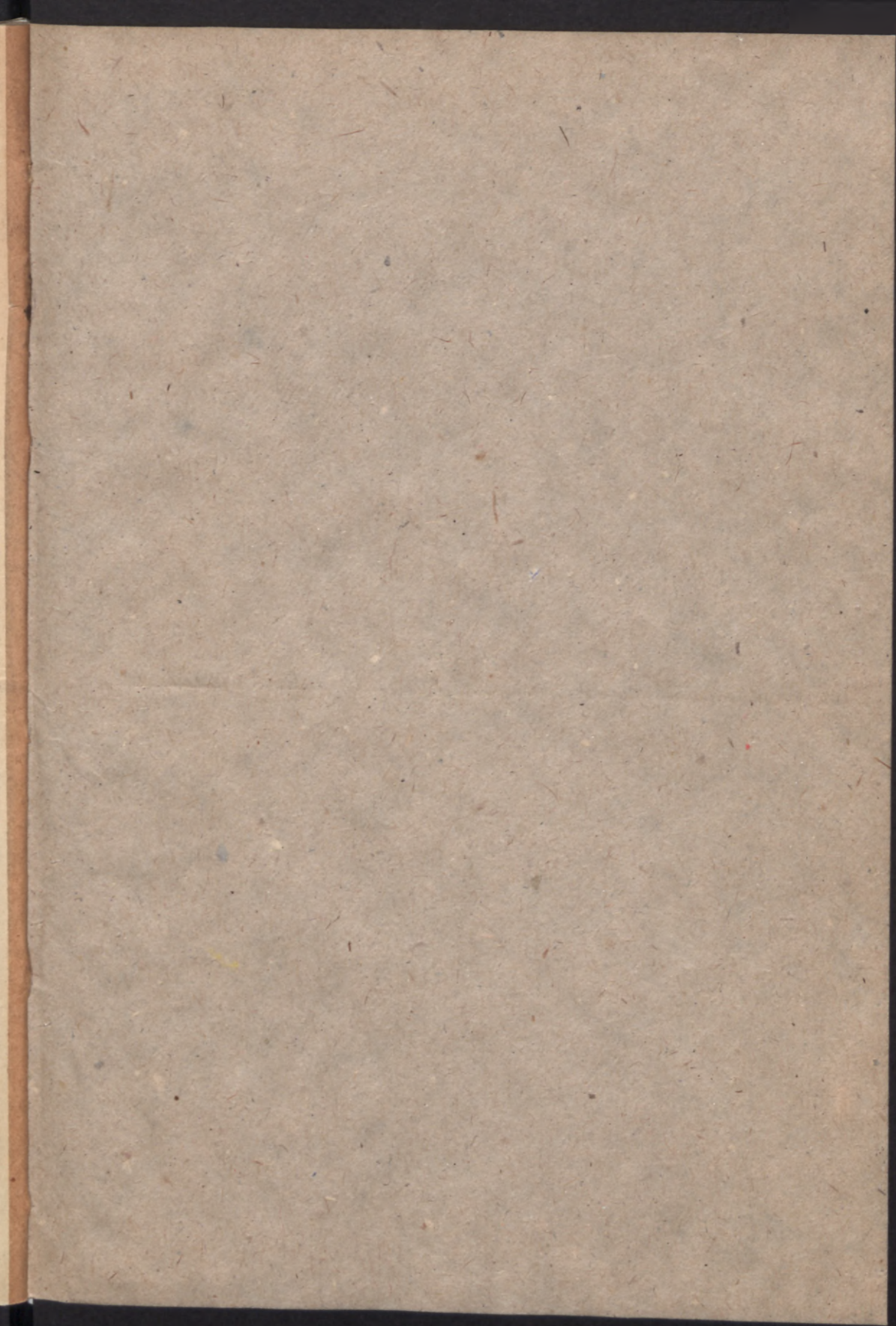
Razem rb. 9404.02

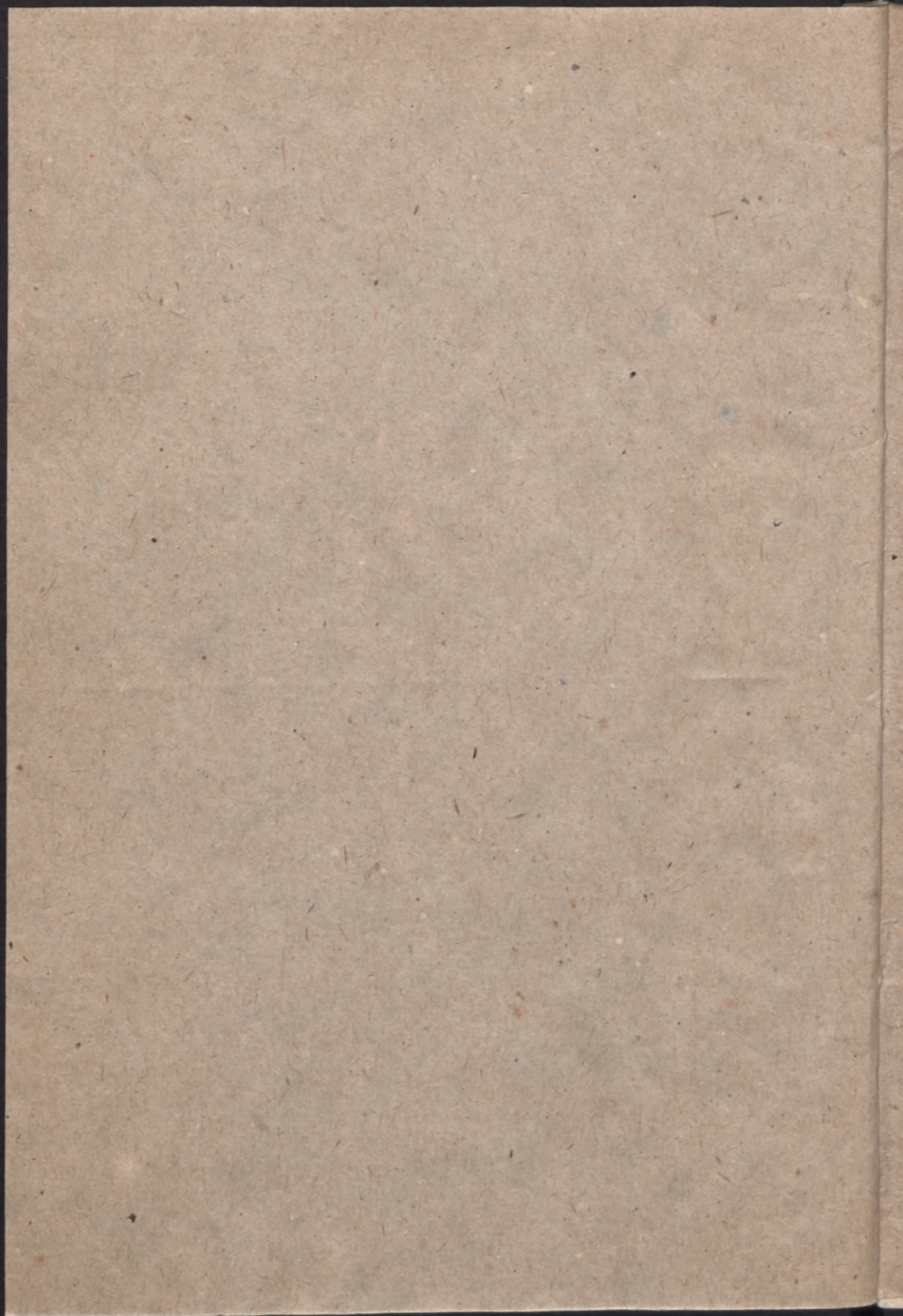
W okresie sprawozdawczym majątek Pracowni
Antropologicznej wzrósł o rb. 984.56
Prócz tego Pracownia Antropologiczna posiada
depozytów na sumę „ 515.40

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

10,00

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im H. Łopacińskiego w Lublinie

5877c

1915

4000007740